

Zápis z jednání 2. pracovního týmu Odborné komise pro důchodovou reformu

Věk odchodu do důchodu a valorizace důchodů

Datum: 24. 11. 2016, 11:00 – 13:00

Místo: pracoviště CESES, místnost 216, Celetná 20, Praha 1

Přítomni: dle přiloženého seznamu

XX

P. Kučera přivítal přítomné a zahájil jednání. Prvně představil program jednání v následující podobě:

1. Schválení zápisu z předcházejícího jednání
2. Příprava na jednání OK – představení a diskuse návrhu valorizací
3. Různé

Ad 1. 1. Schválení zápisu z předcházejícího jednání

Zápis z předcházejícího jednání byl schválen bez jakýchkoliv dalších připomínek a může být uveřejněn.

2. Příprava na jednání OK – představení a diskuse návrhu valorizací

P. Kučera představil graf, který ilustruje, jak se za posledních 10 let změnil reálné hodnoty důchodů podle roku přiznání (1995-2005) vypočtené na základě CPI a IŽND, vycházející z výsledků výpočtů provedených MPSV. Hodnota důchodu všech skupin důchodců vztažená k CPI se zvýšila za posledních 10 let průměrně o 8-10 % v závislosti na roku přiznání, při použití IŽND však byl růst pouze kolem 2 %. Současně ve stejném období posledních deseti let vzrostlo HDP ve stálých cenách o 14 % a HDP přepočtené na obyvatele zhruba o 11 %.

Poté **p. Kučera**, **p. Potůček** a **p. Zelený** diskutovali širší kontextu, který bude dobré představit pro uvedení návrhu na zasedání OK. **P. Kučera** připomněl ukazatel týkající se podílu objemu vyplacených důchodů na HDP a **p. Potůček** připojil poznámku, že by bylo vhodné srovnat tento graf s průměrnými výdělky a se změnou reálných mezd, aby byla tato čísla zasazena do širších souvislostí.

P. Zelený představil materiál, který odhalil diference mezi strukturou spotřebitelského koše domácností důchodců a domácností celkem. Pádným argumentem pro použití IŽND jsou především skupiny týkající se spotřeby potravin a výdajů na elektrické a tepelné energie, kde jsou největší rozdíly. Data ukazují, jak a o kolik může použití CPI uškodit či přilepšit při výpočtu důchodců oproti

použití IŽND. Upozornil však, že spotřebitelské koše a jejich struktura se postupně mění a difference se postupně zmenšují.

Z následující diskuse ohledně návrhu pro jednání OK vyplynula nová formulace návrhu, který bude co do obsahu shodný s návrhem předloženým na jednání OK 2. června. Tato formulace by měla však zajistit lepší průchodnost návrhu. Návrh by tentokrát neměl být rozdělen do dvou částí, ale měl by tvořit celek, o němž se bude hlasovat. V případě použitého indexu ŽN byla dohodnuta formulace, že pro valorizační mechanismus se bude i nadále používat CPI, a jen v okamžiku, kdy IŽND poroste rychleji, se použije právě tento index.

P. Potůček podotkl, že musí zůstat zachován prostor pro politické rozhodování vzhledem k valorizaci důchodů. Tento manipulační prostor exekutivy by měl být případně pozměněn jen tak, aby bylo zajištění důstojného důchodu lépe ošetřeno.

P. Kučera jako problematické vidí především to, že tyto rozdíly v koších vycházejí jen z období, kdy oba indexy, CPI a IŽND, rostou s výrazně odlišnou intenzitou, když obecně se má za to, že by měly růst obdobnými tempy. Do budoucna však lze jen těžko předvídat, jak se budou vyvíjet jak tyto indexy, tak i další ekonomické ukazatele.

P. Kučera také připomněl, že diverzita typů domácností důchodců je větší než diverzita všech dalších domácností. **P. Kučera** a **p. Zelený** se však neshodli, zda toto mluví pro nebo proti použití IŽND. Dle **p. Zeleného** záleží na tom, zda se při jeho použití hledí na finanční dopady či na vliv, který může mít na míru ohrožení chudobou, její prevenci a na důstojnost důchodů. **P. Zelený** podotkl, že je třeba definovat domácnosti důchodců a zdůraznit, že to nezahrnuje všechny důchodce, v návrhu je však lepší počítat s domácnostmi důchodců, protože je valorizační schéma těchto domácností jednodušší a efektivnější.

P. Potůček dodal, že slušný důchod je jedním z těch nejdůležitějších předpokladů pro důstojné stáří důchodců. Důchod sice není samospasitelný, ale je zásadní pro důstojnost života.

P. Münich k tomuto připojil poznámku, že na zajištění důstojného důchodu pro úplně všechny nemá stát finanční prostředky a způsob zajištění důstojného stáří má více složek a lze ho zajistit i jinými cestami, například veřejnými terénními a odlehčovacími službami. Posláním komise je totiž i dlouhodobá finanční udržitelnost důchodového systému.

P. Kučera podpořil variantu, která by valorizovala důchod dle IŽND a zahrnula by větší podíl důchodců na blahobytu tím, že se zvýší podíl na růstu reálných mezd z 1/3 na 1/2.

P. Münich navrhl, aby se tyto návrhy prezentovaly na jednání OK tak, že členové OK mají volbu mezi levnějším a dražším řešením valorizace, pokud si vyberou levnější řešení, tak mohou zbyť peníze na další způsoby toho, jak zajišťovat důstojné stáří, pokud vyberou dražší variantu, tak dostanou důchodci více peněz přímo, ale nemusí zbyť peníze na jiné možnosti zajištění důstojného stáří.

P. Kučera shrnul diskusi s tím, že stále je toho názoru, že je nutné napravit jisté křivdy z minulosti, důležitější částí návrhu je podle něj podíl na vývoji reálných mezd, který může pomoci těm nejpotřebnějším. V diskusi také zaznělo, že by bylo vhodnější a lepší navrhnout takové varianty, které dávají na výběr mezi CPI a IŽND i mezi různými podíly na reálném růstu mezd.

P. Münich navrhl předložit podle stylu RIA soubor variant, u kterých budou vypsány výhody a nevýhody a nechat z tohoto souboru vybrat právě OK a nedělat toto rozhodnutí na úrovni týmu. **P. Potůček** a **p. Kučera** ale **p. Münichovi** oponovali tím, že se očekává, že PT2 na jednání OK přijde

s konkrétním návrhem, na kterém se shodl. Je ale možné po jednání OK rozpracovat i další návrhy, o kterých se nebude na jednání OK hlasovat.

P. Linhart zdůraznil, že nelze valorizací řešit celou důstojnost stáří.

P. Kučera závěrem diskuse shrnul, že PT2 předloží na jednání OK jen jeden návrh, který se spojí z dvou částí, na kterých se PT2 dohodl, a to použití výhodnějšího z indexů + 1/2 růstu reálných mezd.

P. Potůček by také na OK zmínil jiné varianty, které byly diskutovány na PT2 a zdůraznil, že toto neznamená samospasitelnost důchodů, ostatní složky se musí řešit dalšími opatřeními, neboť valorizace nemůže zajistit důstojné stáří všem a za všech okolností, jak poznamenal **p. Linhart**.

P. Kučera zrekapituloval výsledky diskuse, poděkoval jejím účastníkům a ukončil jednání pracovního týmu.

Zapsala: Veronika Zápotocká

Vidoval: Tomáš Kučera

XX

Příloha č. 1 – listina přítomných

Příjmení	Jméno	Organizace
Kučera	Tomáš	PřF UK
Linhart	Zdeněk	MPSV
Münich	Daniel	CERGE-EI
Potůček	Martin	OK
Samek	Vít	ČMKOS
Šatava	Jiří	CERGE-EI
Štěpánek	Martin	MPSV
Zelený	Martin	ČSÚ